

XÂY DỰNG CHUẨN MỰC HÀNH VI SỐ CHO SINH VIÊN SƯ PHẠM THEO TƯ TƯỞNG ĐẠO ĐỨC HỒ CHÍ MINH

Phạm Thị Ngọc Ngai^{1*}, Nguyễn Thị Linh²

¹ Khoa Khoa học cơ bản, Trường Cao đẳng Sư phạm Kiên Giang

² Khoa Giáo dục mầm non, Trường Cao đẳng Sư phạm Kiên Giang

*Email: ptnngai@cDSPK.edu

Tóm tắt: Chuẩn mực hành vi trên không gian mạng đang trở thành vấn đề nhận được sự quan tâm đặc biệt của xã hội. Bởi nó không chỉ phản ánh nhận thức của giới trẻ, mà còn tác động đến hệ giá trị văn hóa và chất lượng tương tác trong môi trường số. Trong bối cảnh chuyển đổi số diễn ra mạnh mẽ hiện nay, việc định hướng và xây dựng các chuẩn mực hành vi phù hợp trên không gian mạng trở thành yêu cầu cấp thiết, đặc biệt đối với sinh viên sư phạm – lực lượng sẽ trực tiếp tham gia vào quá trình giáo dục và định hình nhân cách cho các thế hệ tương lai. Bài viết tập trung nghiên cứu việc xây dựng chuẩn mực hành vi trên không gian mạng cho sinh viên sư phạm dựa trên tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh, coi đây là nền tảng giá trị định hướng cho nhận thức và hành vi trong môi trường số. Trên cơ sở vận dụng phương pháp phân tích lý luận kết hợp với việc xem xét các yêu cầu đặc thù của môi trường số và đặc điểm nghề nghiệp của giáo viên, bài viết đề xuất hệ thống chuẩn mực gồm ba nhóm: nhận thức, thái độ và hành vi, với các tiêu chí cụ thể có thể vận dụng trong đào tạo giáo viên.

Từ khóa: Chuẩn mực hành vi; không gian số; sinh viên sư phạm; tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh; giáo dục.

ESTABLISHING DIGITAL BEHAVIORAL STANDARDS FOR TEACHER TRAINING STUDENTS BASED ON HO CHI MINH'S ETHICAL THOUGHTS

Abstract: Online behavioral norms are becoming a matter of particular concern to society. This is because they not only reflect the awareness of young people but also impact cultural values and the quality of interaction in the digital environment. In the context of today's rapid digital transformation, guiding and building appropriate online behavioral norms has become an urgent requirement, especially for teacher training students – a force that will directly participate in the education and character-shaping of future generations. This article focuses on researching the development of online behavioral norms for teacher training students based on Ho Chi Minh's ethical thought, considering this as a foundational value guiding awareness and behavior in the digital environment. Based on the application of theoretical analysis methods combined with consideration of the specific requirements of the digital environment and the professional characteristics of teachers, this article proposes a system of norms comprising three groups: awareness, attitude, and behavior; with specific criteria that can be applied in teacher training.

Keywords: Behavioral norms; digital space; teacher training students; Ho Chi Minh's ethical thought; education.

Nhận bài: 18/03/2026

Phản biện: 16/04/2026

Duyệt đăng: 19/04/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chuyển đổi số (CDS) đang diễn ra sâu rộng trên phạm vi toàn cầu, qua đó không gian số ngày càng trở thành môi trường thiết yếu cho học tập, giao tiếp và phát triển nghề nghiệp, đặc biệt đối với thế hệ trẻ. Sự phát triển mạnh mẽ của các nền tảng trực tuyến và mạng xã hội không chỉ mở rộng khả năng tiếp cận tri thức mà còn làm nảy sinh nhiều vấn đề liên quan đến đạo đức, văn hóa ứng xử và trách nhiệm cá nhân. Thực tiễn cho thấy, bên cạnh những biểu hiện tích cực, vẫn tồn tại các hành vi lệch chuẩn như phát ngôn thiếu kiểm soát, lan truyền thông tin sai lệch hay ứng xử thiếu chuẩn mực. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết phải xác lập và định hướng các chuẩn mực hành vi phù hợp trên không gian số.

Sinh viên sư phạm (SVSP) giữ vai trò đặc thù trong xã hội, bởi họ là những giáo viên tương lai – lực lượng trực tiếp tham gia vào quá trình hình thành nhân cách và định hướng giá trị cho học

sinh. Do đó, ngoài yêu cầu về năng lực chuyên môn, đối tượng này cần thể hiện chuẩn mực về đạo đức, lối sống và hành vi, bao gồm cả trong môi trường trực tuyến. Việc xây dựng hệ thống chuẩn mực hành vi trên không gian số cho SVSP không chỉ có ý nghĩa đối với quá trình tự rèn luyện của cá nhân mà còn góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và kiến tạo môi trường giáo dục lành mạnh trong bối cảnh số hóa.

Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu đề cập đến đạo đức số, văn hóa ứng xử trực tuyến và giáo dục đạo đức cho sinh viên, song các công trình tiếp cận một cách hệ thống đối với chuẩn mực hành vi trên không gian số dành riêng cho SVSP, đặc biệt dưới góc độ vận dụng tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh, vẫn còn hạn chế. Phần lớn các nghiên cứu hiện nay chủ yếu dừng ở việc nhận diện thực trạng hoặc đề xuất giải pháp mang tính khái quát, chưa xây dựng được một hệ chuẩn mực cụ thể, có tính

định hướng rõ ràng và phù hợp với đặc thù nghề nghiệp giáo viên trong bối cảnh CDS.

Xuất phát từ những vấn đề trên, bài viết hướng tới mục tiêu xây dựng hệ thống chuẩn mực hành vi trên không gian số cho SVSP dựa trên tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh. Bài viết tập trung làm rõ cơ sở lý luận của chuẩn mực hành vi trong môi trường số, phân tích các nội dung liên quan trong tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh, đồng thời đánh giá những yêu cầu đặt ra đối với hành vi của SVSP trong bối cảnh hiện nay. Trên cơ sở đó, đề xuất hệ thống chuẩn mực phù hợp với đặc thù nghề nghiệp và yêu cầu của thời đại, qua đó góp phần bổ sung cơ sở lý luận và cung cấp định hướng thực tiễn cho công tác giáo dục đạo đức số trong các cơ sở đào tạo sư phạm.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Yêu cầu đặt ra đối với hành vi của sinh viên sư phạm trên không gian số

Trong bối cảnh CDS đang diễn ra sâu rộng, không gian số ngày càng trở thành một môi trường xã hội quan trọng, có ảnh hưởng trực tiếp đến nhận thức, thái độ và hành vi của con người, đặc biệt là thế hệ trẻ (Bộ Thông tin và Truyền thông, 2021). Đối với SVSP, việc tham gia vào môi trường này không chỉ mang ý nghĩa cá nhân mà còn gắn với yêu cầu hình thành phẩm chất nghề nghiệp trong tương lai. Vì vậy, việc xác lập các yêu cầu đối với hành vi của SVSP trên không gian số cần được xem xét một cách toàn diện, đặt trong mối quan hệ giữa bối cảnh xã hội số, đặc thù hoạt động nghề nghiệp và nền tảng định hướng giá trị.

Trước hết, từ góc độ bối cảnh xã hội số, sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin và truyền thông đã làm thay đổi căn bản phương thức con người tiếp cận tri thức, giao tiếp và thể hiện bản thân. Không gian số không chỉ là công cụ hỗ trợ mà đã trở thành một môi trường xã hội với các đặc trưng như tính mở, tính kết nối cao và khả năng lan truyền nhanh. Trong môi trường này, mỗi cá nhân đều có thể tham gia vào quá trình tạo lập, chia sẻ và lan truyền thông tin, từ đó tác động đến nhận thức và dư luận xã hội. Trong điều kiện đó, hành vi của SVSP cần đáp ứng những yêu cầu nhất định nhằm bảo đảm sự phù hợp với môi trường tương tác đặc thù. Trước hết, người học cần có khả năng nhận diện, đánh giá và lựa chọn thông tin một cách có cơ sở, từ đó đưa ra quyết định phù hợp trong việc tiếp nhận và chia sẻ nội dung. Đồng thời, cần ý thức rõ tác động của hành vi cá nhân đối với cộng đồng, đặc biệt khi thông tin có thể

lan truyền nhanh và khó kiểm soát. Bên cạnh đó, việc tham gia không gian số cũng đòi hỏi năng lực tự điều chỉnh hành vi, khả năng kiểm soát cảm xúc và ứng xử phù hợp trong các tình huống giao tiếp đa dạng. Trên không gian số, ranh giới giữa không gian cá nhân và không gian công cộng trở nên mờ nhạt; các biểu hiện cá nhân có thể được công khai, lưu trữ và tạo ra những hệ quả lâu dài đối với hình ảnh cá nhân. Do đó, hành vi của sinh viên cần được cân nhắc không chỉ trong từng thời điểm mà còn trong mối liên hệ với những tác động lâu dài.

Từ góc độ nghề nghiệp, SVSP là lực lượng đang trong quá trình hình thành bản sắc nghề nghiệp, vì vậy hành vi trong không gian số cần được định hướng phù hợp với các chuẩn mực nghề nghiệp. Các biểu hiện trực tuyến không chỉ phản ánh đặc điểm cá nhân mà còn ảnh hưởng đến hình ảnh nghề nghiệp trong tương lai. Theo đó, sinh viên cần sử dụng môi trường số như một phương tiện hỗ trợ cho học tập, nghiên cứu và phát triển chuyên môn, đồng thời hạn chế những biểu hiện có thể gây tác động tiêu cực đến uy tín cá nhân và nghề nghiệp.

Từ phương diện lý luận, nền tảng tư tưởng đạo đức giữ vai trò quan trọng trong việc định hướng hành vi của cá nhân. Trong điều kiện môi trường số có nhiều biến động, việc xác lập một hệ thống giá trị làm cơ sở định hướng là cần thiết nhằm bảo đảm tính ổn định và nhất quán trong hành vi. Tuy nhiên, việc vận dụng các giá trị này cần được thực hiện theo hướng phù hợp với đặc trưng của môi trường số, tránh áp dụng máy móc hoặc tách rời khỏi thực tiễn. Trên thực tế, hành vi của cá nhân trong môi trường số chịu sự tác động đồng thời của nhiều yếu tố như nhận thức, thái độ, kỹ năng và bối cảnh xã hội. Do đó, các yêu cầu đặt ra đối với hành vi của SVSP cần được xây dựng theo hướng tích hợp, bảo đảm sự kết nối giữa các phương diện này. Điều này không chỉ giúp nâng cao hiệu quả định hướng hành vi mà còn góp phần hình thành năng lực thích ứng của người học trong môi trường số.

Tóm lại, các yêu cầu đối với hành vi của SVSP trên không gian số cần được xác lập trên cơ sở nhận thức đầy đủ về đặc điểm môi trường, yêu cầu nghề nghiệp và nền tảng giá trị. Đây là cơ sở quan trọng để xây dựng các nguyên tắc và hệ thống chuẩn mực hành vi phù hợp trong các nội dung tiếp theo. Những yêu cầu này là cơ sở để phân biệt hành vi số của SVSP với các nhóm đối tượng khác

2.2. Nguyên tắc xây dựng chuẩn mực hành vi trên không gian số cho SVSP

Việc xây dựng chuẩn mực hành vi trên không gian số cho SVSP không chỉ dừng lại ở việc xác lập các quy tắc ứng xử đơn lẻ mà cần được đặt trên một hệ thống nguyên tắc mang tính định hướng, bảo đảm sự thống nhất giữa cơ sở lý luận, yêu cầu thực tiễn và đặc thù nghề nghiệp. Xét về bản chất, hành vi con người là kết quả của sự tương tác giữa các yếu tố tâm lý bên trong, trong đó nhận thức, tình cảm và ý chí giữ vai trò nền tảng chi phối sự lựa chọn và thực hiện hành động (Phạm Minh Hạc, 2012). Do đó, các nguyên tắc xây dựng chuẩn mực cần hướng tới việc tác động đồng bộ đến các thành tố này nhằm hình thành hành vi có tính tự giác, ổn định và phù hợp trong môi trường số.

Từ góc độ nền tảng giá trị, việc xây dựng chuẩn mực hành vi cần được đặt trong mối liên hệ với hệ thống quan điểm đạo đức của Hồ Chí Minh – một hệ giá trị có ý nghĩa định hướng đối với sự hình thành và điều chỉnh hành vi của con người. Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, đạo đức không chỉ là chuẩn mực đánh giá mà còn là động lực nội tại chi phối nhận thức, thái độ và hành động của cá nhân trong các mối quan hệ xã hội. Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân” (Hồ Chí Minh, 2011, tập 5, tr. 292), qua đó khẳng định vai trò nền tảng của đạo đức trong việc định hướng và điều chỉnh hành vi. Những nguyên tắc như “cần, kiệm, liêm, chính”, “trung thực, trách nhiệm” và “nói đi đôi với làm” cung cấp cơ sở giá trị quan trọng để định hướng hành vi, không chỉ trong đời sống thực mà còn có khả năng vận dụng trong môi trường số hiện nay.

Hồ Chí Minh khẳng định: “Trời có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông; đất có bốn phương: Đông, Tây, Nam, Bắc; người có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính. Thiếu một mùa thì không thành trời, thiếu một phương thì không thành đất, thiếu một đức thì không thành người” (Hồ Chí Minh, 2011, tập 5, tr. 631). Các nguyên tắc “cần, kiệm, liêm, chính” phản ánh hệ chuẩn mực đạo đức cơ bản trong hoạt động và ứng xử của con người. Trong bối cảnh không gian số, các giá trị này được thể hiện qua thái độ chủ động trong học tập và khai thác thông tin, sử dụng hợp lý thời gian và nguồn lực số, bảo đảm sự trong sạch, không vụ lợi trong chia sẻ thông tin, cũng như sự ngay thẳng, đúng mực trong giao tiếp trực tuyến.

Bên cạnh đó, nguyên tắc “trung thực, trách nhiệm” định hướng hành vi liên quan đến thông tin và tương tác xã hội, thể hiện ở việc tôn trọng sự thật, không lan truyền thông tin sai lệch, đồng thời ý thức rõ hệ quả của hành vi trực tuyến đối với cộng đồng. Hồ Chí Minh nhấn mạnh yêu cầu “phải thật thà tự phê bình và phê bình” (Hồ Chí Minh, 2011, tập 5, tr. 301), qua đó đề cao tinh thần trung thực, thẳng thắn và trách nhiệm trong nhận thức cũng như hành động của mỗi cá nhân.

Ngoài ra, nguyên tắc “nói đi đôi với làm” nhấn mạnh sự thống nhất giữa nhận thức, thái độ và hành vi, đòi hỏi sinh viên thể hiện nhận thức đúng thông qua hành động nhất quán trong thực tiễn, qua đó góp phần xây dựng uy tín cá nhân và hình ảnh nghề nghiệp. Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Nói miêng thì dễ, làm mới khó. Nói tốt mà làm không tốt thì không có ích gì. Nói ít, bắt đầu bằng hành động” (Hồ Chí Minh, 2011, tập 6, tr. 16), qua đó đề cao sự thống nhất giữa lời nói và việc làm trong rèn luyện đạo đức.

Các nguyên tắc đạo đức nêu trên đóng vai trò là nền tảng giá trị, được cụ thể hóa thành các nguyên tắc xây dựng chuẩn mực hành vi nhằm bảo đảm tính định hướng và khả năng vận dụng trong môi trường số, bao gồm:

Thứ nhất, nguyên tắc bảo đảm tính định hướng giá trị. Đây là nguyên tắc nền tảng, giữ vai trò chi phối toàn bộ quá trình xây dựng và vận hành hệ thống chuẩn mực. Trong bối cảnh không gian số biến động nhanh, việc xác lập một hệ giá trị ổn định có ý nghĩa quan trọng trong việc định hướng hành vi. Theo tư tưởng Hồ Chí Minh, đạo đức là “cái gốc của con người”, đồng thời là yếu tố định hướng cho mọi suy nghĩ và hành động. Do đó, chuẩn mực hành vi không chỉ điều chỉnh biểu hiện bên ngoài mà cần phản ánh các giá trị cốt lõi như trung thực, trách nhiệm, tôn trọng và vì cộng đồng, qua đó hình thành cơ chế tự điều chỉnh hành vi từ bên trong.

Thứ hai, nguyên tắc phù hợp với đặc trưng của môi trường số. Không gian số là môi trường xã hội đặc thù với tính mở, tính kết nối cao và khả năng lan truyền nhanh, làm gia tăng cả cơ hội và rủi ro trong tương tác. Vì vậy, chuẩn mực hành vi cần phản ánh đúng bản chất của môi trường này, đồng thời gắn với trách nhiệm cộng đồng. Nội dung chuẩn mực cần có tính linh hoạt, thích ứng với nhiều tình huống và chú trọng đến năng lực tự điều chỉnh của người học trong bối cảnh thông tin biến động.

Thứ ba, nguyên tắc gắn kết với yêu cầu nghề nghiệp. SVSP đang trong quá trình hình thành bản sắc nghề giáo, do đó hành vi trong không gian số cần phù hợp với chuẩn mực nghề nghiệp. Nguyên tắc này nhấn mạnh sự thống nhất giữa hành vi cá nhân và hình ảnh nghề nghiệp, trong đó mỗi biểu hiện trực tuyến đều có thể ảnh hưởng đến uy tín của người giáo viên tương lai. Việc xây dựng chuẩn mực cần hướng tới hình thành ý thức trách nhiệm nghề nghiệp ngay từ giai đoạn đào tạo.

Thứ tư, nguyên tắc bảo đảm tính hệ thống. Chuẩn mực hành vi cần được xây dựng như một chỉnh thể có cấu trúc, phản ánh mối quan hệ giữa nhận thức, thái độ và hành vi. Việc bảo đảm tính hệ thống giúp nâng cao tính logic trong xây dựng nội dung, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi cho việc triển khai, giảng dạy và đánh giá trong thực tiễn giáo dục.

Thứ năm, nguyên tắc bảo đảm tính khả thi và linh hoạt. Trong điều kiện môi trường số luôn biến đổi, các chuẩn mực cần được thiết kế theo hướng rõ ràng, dễ hiểu và có khả năng áp dụng trong nhiều bối cảnh khác nhau. Tính khả thi thể hiện ở sự phù hợp với đặc điểm của sinh viên, trong khi tính linh hoạt cho phép điều chỉnh nội dung theo sự thay đổi của công nghệ và môi trường xã hội.

Nhìn chung, các nguyên tắc trên có mối liên kết chặt chẽ, tạo thành một hệ thống định hướng toàn diện cho việc xây dựng chuẩn mực hành vi trên không gian số. Việc vận dụng đồng bộ các nguyên tắc này không chỉ nâng cao tính khoa học và tính ứng dụng của hệ thống chuẩn mực mà còn góp phần hình thành hành vi có trách nhiệm, phù hợp với yêu cầu nghề nghiệp và bối cảnh xã hội số.

2.3. Hệ thống chuẩn mực hành vi trên không gian số cho sinh viên sư phạm

Trên cơ sở các nguyên tắc đã xác lập, hệ thống chuẩn mực hành vi trên không gian số cho SVSP được xây dựng theo ba thành tố: nhận thức, thái độ và hành vi là kết quả của sự thống nhất giữa nhận thức, tình cảm và ý chí (Phạm Minh Hạc, 2012). Mỗi thành tố được cụ thể hóa thành các chuẩn mực có thể quan sát và đánh giá, bảo đảm khả năng vận dụng trong thực tiễn đào tạo giáo viên. Cách tiếp cận này đồng thời phản ánh tiến trình hình thành đạo đức: từ nhận thức đúng, chuyển hóa thành thái độ phù hợp và biểu hiện qua hành vi cụ thể.

So với các nghiên cứu về đạo đức số chủ yếu dừng ở định hướng chung hoặc liệt kê quy tắc ứng

xử, cách tiếp cận ba thành tố cho phép cấu trúc hóa chuẩn mực theo logic tâm lý học hành vi, qua đó tạo cơ sở rõ ràng hơn cho thiết kế nội dung giáo dục và đánh giá trong đào tạo sư phạm.

Chuẩn mực về nhận thức. Sinh viên cần nhận thức đúng không gian số như một môi trường xã hội có tính mở, kết nối cao, lan tỏa nhanh và khả năng lưu trữ lâu dài, từ đó ý thức rõ trách nhiệm cá nhân cũng như hệ quả xã hội của hành vi trực tuyến. Trong bối cảnh thông tin đa chiều và biến động nhanh, việc phát triển năng lực đánh giá và chọn lọc thông tin trở thành yêu cầu thiết yếu, bao gồm khả năng kiểm chứng nguồn tin, phân tích nội dung và đưa ra quyết định phù hợp trong tiếp nhận, chia sẻ thông tin. Đồng thời, nhận thức về chuẩn mực nghề nghiệp cần được hình thành, trong đó hành vi trên không gian số gắn với hình ảnh và uy tín của người giáo viên tương lai. Điểm nhấn của nhóm chuẩn mực này không chỉ dừng ở “biết đúng” mà còn hướng tới năng lực nhận thức có tính phản biện và tự điều chỉnh trong môi trường số.

Chuẩn mực về thái độ. Sinh viên cần thể hiện thái độ tôn trọng, trách nhiệm và trung thực trong giao tiếp, tiếp nhận và chia sẻ thông tin trên không gian số; sử dụng ngôn ngữ phù hợp, tránh xuyên tạc hoặc lan truyền nội dung chưa được kiểm chứng, đồng thời góp phần xây dựng môi trường trực tuyến lành mạnh. Bên cạnh đó, sự tự chủ và khả năng kiểm soát cảm xúc, đặc biệt trong các tình huống tranh luận, là điều kiện quan trọng để bảo đảm tính chuẩn mực trong tương tác. Thái độ cầu thị và tôn trọng sự khác biệt cũng giúp nâng cao chất lượng giao tiếp và khả năng thích ứng trong môi trường số đa chiều. Đồng thời, ý thức về hình ảnh nghề nghiệp cần được duy trì như một định hướng xuyên suốt trong ứng xử trực tuyến của người giáo viên tương lai. Nhóm chuẩn mực này không chỉ hướng tới kỹ năng tương tác mà còn nhấn mạnh chiều sâu đạo đức nghề nghiệp trong môi trường số.

Chuẩn mực về hành vi. Sinh viên cần thực hiện hành vi sử dụng thông tin có trách nhiệm, bảo đảm tính xác thực, nguồn gốc rõ ràng và tuân thủ các quy định pháp luật, đạo đức. Giao tiếp trên không gian số cần chuẩn mực, mang tính xây dựng, tránh công kích cá nhân hoặc gây xung đột. Việc tham gia tích cực vào các hoạt động học tập, chia sẻ tri thức góp phần hình thành môi trường số lành mạnh. Đồng thời, cần có hành vi bảo vệ bản thân và cộng đồng, bao gồm phòng ngừa rủi ro, không

tiếp tay cho hành vi lệch chuẩn và tôn trọng quyền riêng tư. Hành vi xây dựng và duy trì hình ảnh nghề nghiệp cần được thể hiện nhất quán trong toàn bộ hoạt động trực tuyến. Điểm khác biệt của nhóm chuẩn mực này là tính quan sát và đánh giá, qua đó khắc phục hạn chế của các tiếp cận mang tính định tính thuần túy trong giáo dục đạo đức.

Sự liên kết giữa ba thành tố nhận thức – thái độ – hành vi tạo thành một chỉnh thể thống nhất, trong đó nhận thức định hướng thái độ, thái độ chi phối hành vi và hành vi phản ánh mức độ phù hợp của cá nhân trong môi trường số. Từ góc độ ứng dụng, cấu trúc này tạo điều kiện thuận lợi cho việc tích hợp vào chương trình đào tạo và xây dựng tiêu chí đánh giá. Tuy nhiên, cần lưu ý rằng hệ thống chuẩn mực này được xây dựng chủ yếu trên cơ sở phân tích lý luận và định hướng giá trị, do đó việc kiểm chứng thông qua các nghiên cứu thực nghiệm và bối cảnh đào tạo cụ thể vẫn là hướng cần tiếp tục triển khai trong thời gian tới. Đây cũng là điều kiện quan trọng để hoàn thiện và điều chỉnh hệ chuẩn mực theo hướng phù hợp hơn với thực tiễn giáo dục trong môi trường số.

III. KẾT LUẬN

Trong điều kiện không gian số ngày càng trở thành môi trường xã hội quan trọng đối với giới trẻ, việc xây dựng chuẩn mực hành vi trên không gian số cho SVSP không chỉ mang tính thời sự mà còn có ý nghĩa đối với chất lượng đào tạo giáo

viên và môi trường giáo dục. Trên cơ sở vận dụng tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh kết hợp với cách tiếp cận tâm lý học hành vi, nghiên cứu đã làm rõ các yêu cầu đối với hành vi của SVSP trong môi trường số, đồng thời xác lập hệ thống nguyên tắc làm nền tảng cho việc xây dựng chuẩn mực.

Đóng góp chính của nghiên cứu là đề xuất hệ thống chuẩn mực hành vi theo ba thành tố: nhận thức, thái độ và hành vi, với các tiêu chí có thể quan sát và đánh giá. Cách tiếp cận này vừa bảo đảm tính logic lý luận, vừa tăng khả năng vận dụng trong thực tiễn đào tạo, góp phần khắc phục hạn chế của các tiếp cận mang tính khái quát trước đây. Đồng thời, việc gắn kết với tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh tạo cơ sở hình thành hành vi tự giác, phù hợp với đặc thù nghề nghiệp.

Tuy nhiên, bài viết chủ yếu dựa trên phân tích lý luận và chưa được kiểm chứng bằng dữ liệu thực nghiệm. Vì vậy, trong thời gian tới cần tiếp tục xây dựng công cụ đo lường, khảo sát thực tiễn và đánh giá khả năng vận dụng hệ chuẩn mực trong các cơ sở đào tạo sư phạm. Đồng thời, việc điều chỉnh và cập nhật các chuẩn mực theo sự biến đổi của môi trường số cũng là yêu cầu cần thiết. Nhìn chung, kết quả nghiên cứu góp phần bổ sung cơ sở lý luận và cung cấp định hướng thực tiễn cho giáo dục hành vi trên không gian số đối với SVSP, hướng tới xây dựng môi trường số lành mạnh, an toàn và có trách nhiệm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Tuyên giáo Trung ương. (2021). *Một số vấn đề về xây dựng văn hóa con người Việt Nam trong thời kỳ mới*. Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Sự thật.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Chuẩn nghề nghiệp giáo viên cơ sở giáo dục phổ thông*. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
- Bộ Thông tin và Truyền thông. (2021). *Quy tắc ứng xử trên mạng xã hội*. Nhà xuất bản Thông tin và Truyền thông.
- Hồ Chí Minh. (2011). *Toàn tập (Tập 5 - 6)*. Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Sự thật.
- Nguyễn Thị Mỹ Lộc. (2017). *Giáo dục giá trị và kỹ năng sống cho học sinh*. Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Nguyễn Văn Dũng. (2020). *Hành vi con người trong môi trường xã hội*. Nhà xuất bản Khoa học Xã hội.
- Phạm Minh Hạc. (2012). *Tâm lý học đại cương*. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
- Trần Ngọc Thêm. (2016). *Hệ giá trị văn hóa Việt Nam*. Nhà xuất bản Văn hóa – Văn nghệ.